

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра загальноправових та політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гібридні війни та локальні конфлікти

Освітня програма: _____ Політологія _____

Спеціальність: _____ 052 Політологія _____

Галузь знань: _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____

Ступінь вищої освіти: _____ магістерський _____

Затверджено на засіданні кафедри
загальноправових та політичних наук

Протокол №12 від 10 липня 2020 р.

м. Запоріжжя, 2020 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Гібридні війни та локальні конфлікти</i>
Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський) рівень</i>
Викладач	<i>Волобуєв Владислав Владиславович , кандидат філософських наук, доцент</i>
Контактна інформація викладача	<i>+380(61)7698626 kafedra_zpn@zr.edu.ua, kafedrazpn@gmail.com</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>Згідно з розкладом</i>
Обсяг дисципліни	<i>Кількість годин для денної форми – 120; кредитів – 4, розподіл годин (лекції – 14, семінарські – 30, самостійна робота – 76), вид контролю – екзамен</i>
	<i>Кількість годин для заочної форми – 120; кредитів – 4, розподіл годин (лекції – 4, семінарські – 6, самостійна робота – 110), вид контролю – екзамен</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<i>Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Гібридні війни та локальні конфлікти» базується на знаннях, одержаних при вивченні гуманітарних і соціально-економічних дисциплінах.</i>	
<i>Постреквізити навчальної дисципліни. Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Гібридні війни та локальні конфлікти» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: «Зовнішня політика України», «Актуальні проблеми міжнародного права», «Онтологія війни і миру», «Гібридні загрози і суспільна безпека» та кваліфікаційна дипломна робота.</i>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:</i>	
<u><i>загальні компетентності:</i></u>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</i> • <i>здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</i> • <i>здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</i> • <i>здатність генерувати нові ідеї (креативність).</i> • <i>вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.</i> • <i>здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</i> 	
<u><i>фахові компетентності:</i></u>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>знати комплекс теоретичних та методологічних основ міжнародної та внутрішньої боротьби в інформаційній сфері;</i> • <i>знати прикладні аспекти ведення інформаційних війн;</i> • <i>знати основи правових особливостей забезпечення інформаційної політики та інформаційної безпеки держави;</i> • <i>здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати складні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.</i> 	
<u><i>результати навчання:</i></u>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез.</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел;</i> • <i>аналітично оцінювати інформаційне протистояння держав та агентів внутрішньодержавного значення;</i> • <i>розрізняти основні види інформаційної війни, інформаційного домінування, впливу, зброї.</i> • <i>орієнтуватися в обігу міжнародної інформації конфліктогенного змісту;</i> • <i>аналізувати методи, способи, засоби подачі політичної інформації, інформаційного впливу, маніпулювання.</i> 	
4. Мета вивчення навчальної дисципліни	
<i>Метою викладання навчальної дисципліни «Гібридні війни та локальні конфлікти» є</i>	

формування системи знань та вмінь, необхідних при вивченні процесів агресивного розповсюдження інформації і варіантів створення сприятливих контекстів для успішного проведення комунікацій. Студент повинен вміти: орієнтуватися в обігу міжнародної інформації конфліктогенного змісту; аналізувати методи, способи, засоби подачі політичної інформації, інформаційного впливу, маніпулювання; аналітично оцінювати інформаційне протистояння держав та агентів внутрішньодержавного значення; розрізняти основні види інформаційної війни, інформаційного домінування, інформаційного впливу, інформаційної зброї.

5. Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни «Гібридні війни та локальні конфлікти» є

- формування комплексного розуміння теоретичних та методологічних основ міжнародної та внутрішньої боротьби в інформаційній сфері;
- знайомство з прикладними аспектами ведення інформаційних війн;
- основ правових особливостей забезпечення інформаційної політики та інформаційної безпеки держави;
- вивчення принципів протидії асиметричним загрозам (воєнним конфліктам, міжнародному тероризму) у сучасному глобалізованому світі.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль I. Гібридна війна: історичний та сучасний виміри

Тема 1. Неконвенційне протистояння як домінуюча форма сучасної міждержавної конфліктності

Міжнародні конфлікти: спроба наукового визначення. Міжнародні конфлікти в системі сучасних міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародного конфлікту. Характерні особливості міжнародного конфлікту. Міжнародна криза як специфічна форма міжнародного конфлікту. Зв'язок насилля та міжнародного конфлікту

Тема 2. Гібридний воєнний конфлікт: ознаки та особливості

Визначення «гібридна війна» vs «консцієнтальна війна». Онтологічні основи теоретичних новацій у аналізі сучасної воєнної практики. Об'єкт та предмет консцієнтальної війни.

Тема 3. Структура і фази міжнародних конфліктів сучасності.

Структура міжнародного конфлікту. Різновиди структури міжнародного конфлікту. Суб'єкти, об'єктне поле міжнародного конфлікту; відносини між учасниками та суб'єктами міжнародного конфлікту. Монополія держави на участь в міжнародних конфліктах. Функції міжнародного конфлікту. Фази міжнародного конфлікту.

Тема 4. Сфери розгортання міжнародних конфліктів.

Міжнародні економічні конфлікти. Міжнародні політичні конфлікти. Міжнародні енергетичні конфлікти. Міжнародні правові конфлікти. Міжнародні політичні конфлікти. Міжнародні релігійні конфлікти. Міжнародні конфлікти духовно-культурної сфери. Міжнаціональні конфлікти. Глобальні конфлікти/глобальні між цивілізаційні конфлікти.

Змістовний модуль II. Локальна війна і воєнний конфлікт: сутність понять та їх типологія.

Тема 5. Основні воєнні конфлікти XXI ст.

Основні війни XXI ст. Війни 2019 року: Гібридна війна Росії в Україні, її масштабність та різновекторність. Цілі, методи, сфери розгортання війни. Засоби ведення війни: традиційні, квазімілітарна діяльність, немілітарні впливи, соціально-економічні засоби ведення війни. Війна у Ємені. Цілі та методи ведення війни. Релігійна складова війни. Війна у Сирії. Причини, цілі та методи ведення війни. Політичні сили, втягнуті у війну. Транснаціональні конфлікти та міжнародний тероризм. Типи транснаціональних конфліктів. Глобальний тероризм. Етнонаціональні конфлікти. Передумови поширення етнонаціональних конфліктів у мультиполярному світі.

Тема 6. Управління міжнародними конфліктами.

Інститут розв'язання міжнародних суперечок. Дипломатичні засоби вирішення міжнародних суперечок. Правові засоби вирішення міжнародних суперечок. Роль ООН у вирішенні міжнародних суперечок. Міжнародний суд як головний судовий орган ООН. Миротворча діяльність НБСЄ-ОБСЄ. Миротворча діяльність НАТО. Гуманітарна інтервенція як метод врегулювання конфліктів. Превентивна дипломатія. Новітні методи управління

конфліктами.

Тема 7. Конструктивний потенціал конфліктів і міжнародна безпека.

Сучасне поняття міжнародної безпеки. Основні загрози міжнародній безпеці на сучасному етапі розвитку системи міжнародних відносин. Зв'язок між безпекою та конфліктами. Основні моделі безпеки мультиполярного світу. Шляхи зміцнення міжнародної безпеки в сучасному світі. Безпекові виклики XXI ст. Гібридні виклики сучасній системі безпеки.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин для денної форми навчання	Кількість годин для заочної форми навчання
1	Неконвенційне протистояння як домінуюча форма сучасної міждержавної конфліктності	л / пр / срс	2 / 4 / 0	0,5 / 0,5 / 0
2	Гібридний воєнний конфлікт: ознаки та особливості	л / пр / срс	2 / 4 / 0	0,5 / 0,5 / 0
3	Структура і фази міжнародних конфліктів сучасності.	л / пр / срс	2 / 5 / 0	1,0 / 1,0 / 0
4	Сфери розгортання міжнародних конфліктів	л / пр / срс	2 / 4 / 0	0,5 / 1,0 / 0
Модульний контроль				
5	Основні воєнні конфлікти XXI ст..	л / пр / срс	2 / 5 / 0	0,5 / 1,0 / 0
6	Управління міжнародними конфліктами	л / пр / срс	2 / 4 / 0	0,5 / 1,0 / 0
7	Конструктивний потенціал конфліктів і міжнародна безпека	л / пр / срс	2 / 4 / 0	0,5 / 1,0 / 0
Модульний контроль				
Підсумковий контроль		Екзамен		

8. Самостійна робота

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує в кожному змістовному модулі перелік тем (на основі опрацювання інформаційних джерел веде пошук відповідей на актуальні питання, вирішує практичні питання, складає тести, вирішує задачу або ситуаційну вправу, виконує інші завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, лекцій, практичних занять). Головною метою самостійної роботи є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Гібридні війни та локальні конфлікти» виокремлено такі види самостійного навчання студента:

- 1) відпрацювання тем лекцій та практичних занять, виконання практичних робіт;
- 2) підготовка доповідей, презентація результатів власних досліджень та проекту;
- 3) підготовка до модульного контролю та екзамену;
- 4) робота з інформаційними джерелами та ін.

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці. Насамперед, потрібно, щоб кожен студент у процесі навчання дотримувався гігієни розумової праці. Викладач дисципліни на початку вивчення дисципліни проводить настановне заняття, особливо зі студентами, які оформили індивідуальний графік навчання.

Здійснюється самостійна робота безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної

роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати й відстоювати власну точку зору. Йдеться, передусім, про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Рекомендованим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Такий підхід сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу отримати завдання та завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Теми	Кількість годин для денної форми навчання	Кількість годин для заочної форми навчання
Тема 1. Полемологія як методологічна підстава дослідження війн	8	12
Тема 2. Концепція «гібридної» війни Ф. Гоффмана	8	12
Тема 3. «Доктрина Герасимова» у розробці концепції гібридної війни	8	12
Тема 4. Гібридний воєнний конфлікт: ознаки та особливості	9	13
Тема 5. Кібервійна: основні теоретичні положення	9	12
Тема 6. Роль криміналу у гібридній війні	8	12
Тема 7. Когнітивна зброя і когнітивна безпека: постановка питання	8	12
Тема 8. Державна політика реінтеграції тимчасово окупованих територій	9	13
Тема 9. Волонтерський рух та добровольчі батальйони у гібридній війні	9	12
Разом	76	110

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/kafedra-zagalnopravovuyh-ta-politychnyh-nauk/>;
- листування за допомогою електронної пошти kafedra_zpn@zp.edu.ua (у форматі 24/7);
- відеозустріч, аудіоспілкування або чат консультації (за графіком консультацій викладача).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Зведена таблиця набору балів за семестр

Бали за навчальний семестр	Розподіл балів за змістовними модулями	
	1 зміст. модуль (максимум балів)	2 зміст. модуль (максимум балів)
Поточний контроль	60	60
Модульний контроль (МК)	40	40
Всього по змістовним модулям 1 та 2	100	100
Всього за вивчення дисципліни	100 (3M1 + 3M2 / 2)	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
85-89	добре	
75-84		
70-74		
60-69	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента). Відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та практичних занять). Самостійну роботу студент виконує у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання.

Політика дедлайнів. Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях.

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».